

ПРОГРАМ

ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА БЕОГРАДА ЗА 2024. ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Београд је главни и највећи град Републике Србије и простире се на укупној површини од 323.496 хектара. Регион Београда чине територијалне јединице, и то: насељена места (157), месне заједнице (276), катастарске општине (174), улице, тргови и платои (14.126) и кућни бројеви (292.742). Територија града Београда је подељена на 17 градских општина, које имају своје локалне органе власти. Према Статуту Града Београда из 2008. године, Град Београд се састоји од 17 градских општина: 1) Барајево, 2) Вождовац, 3) Врачар, 4) Гроцка, 5) Звездара, 6) Земун, 7) Лазаревац, 8) Младеновац, 9) Нови Београд, 10) Обреновац, 11) Палилула, 12) Раковица, 13) Савски венац, 14) Сопот, 15) Стари град, 16) Сурчин и 17) Чукарица. Београд се простире на 323.496 хектара површине, при чему се уже градско подручје простире на 35.996 хектара. Укупан број становника у граду Београду, према попису из 2022. године (извор:

Статистички годишњак Београда за 2022. годину), износи 1.681.405. Просечна густина насељености у Београду је 521,7 становник по km². Број домаћинстава у Београду је 694.818.

Природни услови и животна средина: Заштита животне средине и побољшање еколошких аспеката живота у великом граду захтева темељан плански рад и значајне инвестиције усмерене на отклањање низа слабости које су генерисане у прошлости. Регион Београда треба да у текућој деценији повећа простор заштићених подручја. Ургентни еколошки проблеми Београда чине питања: смањења потрошње фосилних горива и повећање искоришћавања обновљивих и континуалних извора енергије; интензивирања коришћења обновљивих извора енергије и повећање енергетске ефикасности; смањења емисије материја продуката сагоревања у ваздуху; смањења буке; прераде отпадних вода; сакупљања и рециклаже отпада; рециклаже и збрињавања индустријског и опасног отпада. Београд се састоји из две природне геолошке целине. Прва је простор Панонске низије, а друга брежуљкасти терени Шумадије. Услед урбанистичког развоја, током протеклих времена, стање земљишта је добило типове који су настали утицајем економске и урбане активности људи. Са тог аспекта Београд има следеће типове земљишта: урбано-грађевинско; субурбано-грађевинско и мешовито земљиште; индустријско земљиште; комунално земљиште; пољопривредно земљиште; шумско земљиште; водно и ниско земљиште и деградирано земљиште. На подручју Београда забележена је тенденција увећања сезонских и годишњих температура ваздуха. Интензитет повећања температуре у Србији највећи је у зони Београда. У току протеклог столећа температура у граду је непрекидно расла. Средња температура прве деценије XX века била је 11,3 °C, док је температура последње деценије 12,5 °C. У последњих двадесет година уочљив је позитиван тренд годишње температуре ваздуха у Београду. Уколико се овакав тренд настави, постојећа и будућа вегетација на подручју Београда развијаће се у условима повишене температуре и смањене количине падавина у односу на досадашње прилике. Овакав тренд промена указује и на појачање летњих температурних екстрема на самом подручју града, што додатно отежава услове за развој вегетације. Овим климатским променама морају се прилагодити и планирани радови на шумљавању, у првом реду кроз избор одговарајућих биљних врста. На подручју Београда шумске културе се простиру на преко 62 хиљаде хектара. До деградације земљишта долази услед природних и антропогених утицаја, пре свега еолске ерозије, клизишта, опадања порозности земљишта. На подручју Београда се под различитим врстама и степенима клизишта налази простор од око 377 km². Земљиште на подручју Београда је изложено значајном процесу деградације услед испуштања загађујућих материја. Битан чинилац стања животне средине Београда представља квантитет и квалитет зелених површина. У зелену инфраструктуру града улазе: шуме, паркови, дрвореди, скверови, зелени коридори, посебни зелени комплекси и неуређене шуме. Укупна површина под шумама је 62.038 ha. У београдском региону постоји разноврсна флора и фауна, где је посебна егзотична оаза два ратна острва, опкољена воденом површином ушћа Саве у Дунав, надомак најужег центра Београда. Укупно су забележене око 192 врсте птица, од којих се на самом острву гнезди око 40. Готово 97% свих забележених врста сврстане су у различите категорије угрожениости, већина је трајно заштићена законом, а неке су стални чланови црвене књиге не само

Србије већ и Европе, па и света. Канал Велики Галијаш је природно мрестилиште риба.

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: Просечна густина насељености у Београду је 521,7 становник по km². Број становника је у Београду током протеклих педесет пет година порастао са 942.190, колико је према попису било становника 1961. године, на 1.681.405 у 2022. години. Депопулација и неповољна старосна структура су најзначајније демографске карактеристике руралних подручја града Београда, насталих као последица интензивних процеса индустријализације и урбанизације централног градског подручја и појединих градских општина у послератном периоду. Поред наведеног периода индустријализације после Другог светског рата, почев од педесетих година, праћен је и интензивном деаграризацијом руралних подручја, миграцијама становништва претежно на релацији периферија – центар града, али и са пратећим трендом динамичних екстерних миграција. Укупан број домаћинстава у Београду износи 694.818. Према подацима Републичког завода за статистику, највећи број домаћинстава налази се у општини Нови Београд и износи 83.919, а најмањи број у општини Сопот и износи 7.224, које су истовремено и најнасељенија, односно најмање насељена општина града. Просечан број становника по домаћинству на територији града Београда је 2,4, при чему просечно домаћинство на општинама Врачар, Савски венац и Стари град чине два члана. Од укупног броја становника Београда 794.413, односно 47,1% је мушко, а 886.992, односно 52,62% је женско.

Број становника и густина насељености у градским општинама (извор – Статистички годишњак за 2020. годину, Републички завод за статистику 2023)

	Површина (ha)	Број становника (попис из 2022)	Густина насељености (број становника на km ²)
Град Београд	323.496	1.685.563	521
Барајево	21.310	26.604	124
Вождовац	14.852	175.075	1.178
Врачар	287	55.768	19.431
Гроцка	29.955	83.435	278
Звездара	3.149	171.923	5.460
Земун	14.974	179.368	1.197
Лазаревац	38.351	55.513	144
Младеновац	33.900	49.020	145
Нови Београд	4.071	209.812	5.153
Обреновац	41.014	69.376	169
Палилула	45.059	182.672	405
Раковица	3.011	104.921	3.484
Савски венац	1.406	36.431	2.591
Сопот	27.071	19.246	71
Стари град	540	44.712	8.280
Сурчин	28.847	45.595	158
Чукарица	15.699	176.092	1.121

Диверзификација руралне економије: Период од 2010. до 2014. године обележило је продубљивање негативних тенденција на тржишту рада које су се испојиле под непосредним утицајем глобалне економске кризе. То је само додатно потврдило емпиријску претпоставку о „рањивости” тржишта рада српске економије која се налази у транзицији дуж од две деценије. Током периода од 2010. до 2014. године, просечна годишња стопа раста формалне запослености на националном нивоу је била негативна и износила је -1,5%, док је у Београдском региону измерен просечан пад броја формално запослених од 1,9%. У Београдском региону је чак дошло до раста формалне запослености код правних лица, што показује позитивна просечна годишња стопа раста од 0,2%, док, с друге стране, негативна стопа раста од 10,8% указује на драстичан пад броја приватних предузетника и запослених код њих у овом региону. У процесу диверзификације пољопривредних газдинстава додатни приходи који би могли да се остваре у домаћинству су приходи од руралног туризма. Савремени начин живота, поготово за становнике из великих градова и урбаних средина ствара предуслов за развој руралног туризма. Потенцијал за улагање у развој туризма је категоризација смештајне понуде у сеоском домаћинству и угоститељска понуда са пратећим садржајима (етно-ресторани, етно-села и етно-комплекси). За развој туристичке понуде веома су значајни природни ресурси, заштићена подручја Авале и Космаја, минералне и термалне воде бање Селтерс и Кораћичка у Младеновцу, бања Овча, језера Дубоки поток, Очага, шуме Бојчинска, Липовачка, Губеревачке шуме, обала Саве са Наутичким селом, Бисер, разнолико културно-историјско наслеђе, археолошко налазиште „Бело брдо” у Винчи, Космајски манастири, Манастир Фенек, старе чаршије, цркве брвнаре у Барајеву и Лазаревцу, Матића кућа у Барајеву, спомен костурница у Лазаревцу и др. Копови Колубаре и ТЕНТ Обреновац су изузетни потенцијали за развој понуде индустријског туризма. Упознавање са старим занатима, обука за припрему традиционалних obroка и зимнице, као и боравак деце у образовним фармама значајно би додатно запослили локално становништво и увећало приходе. Током периода 2010–2014. године, како је претходно напоменуто, уочава се непрекидан благи пад запослености све до 2015. године, када се уочава значајан нагли скок запослености. Тренд незнатног смањења запослености је настављен у 2016. години у односу на 2015. годину, где је запосленост пала за 0,1%. Међутим, у 2017. години се уочава раст запослености у односу на 2016. годину за 3,5%, а раст запослености се наставља и у 2018. години, где је број запослених лица у односу на 2017. годину порастао за 26.443 запослених. У 2019. години, приметно је повећање запослености у односу на 2018. годину, и то за 24.123 запослена лица, а незапосленост је смањена у односу на 2018. годину за 10.157 лица. У 2020. години уочава се веома благи раст запослености, са 742.122 запослена у 2019. години, на 759.044 у 2020. години. У 2021. години, број запослених је био 785.183, а у 2022. години, према Статистичком годишњаку Републике Србије, у Београдском региону је било 810.343 запослених, што је огроман скок запослености. Од тог броја запослених у правним лицима, лица која самостално обављају делатност, предузетници и запослени чине највећи део броја запослених од 808.318, док је број регистрованих пољопривредника 2.025.

Формална запосленост у Београдском региону према пословним субјектима за период 2010–2022 (Извор: Статистички годишњак Београда за 2018. и 2020, 2021. и 2022. годину)

	Укупно	Правна лица	Предузетници
2010	596.801	469.006	127.795
2011	576.904	461.203	115.702
2012	566.806	468.706	98.101
2013	562.992	472.172	90.820
2014	559.231	469.961	89.270
2015	670.296	597.193	69.976
2016	669.845	593.146	73.581
2017	691.555	609.082	79.459
2018	717.998	629.921	85.349
2019	742.122	649.860	89.774
2020	759.044	665.318	91.406
2021	785.183	688.779	94.238
2022	810.343	713.522	94.796

Рурална инфраструктура: Одредбама Закона о територијалној организацији Републике Србије, руралне области су све територије насељених места осим градова који представљају економски, административни, географски и културни центар ширег подручја и имају више од 100.000 становника. Према дефиницији ОЕЦД руралне општине/ градови имају густину становништва испод 150 становника по km^2 . Град Београд се састоји од 17 градских општина међу којима су и општине са мање од 150 становника. Штампано из платформе за програме подршке становника по km^2 и то Сопот и Барајево. Градске општине Младеновац и Лазаревац имају незнатни број становника више од максималног броја становника по km^2 који је дефиницијом одредио ОЕЦД. Такође, већину рубних општина које су пре измене Статута Града Београда имале статус приградских општина, карактеришу одлике подручја која нису урбана. Рурална подручја високо су зависна од пољопривреде, затим прехрамбене индустрије, рударства и енергетике у појединим општинама као што су Обреновац и Лазаревац. Учешће услужних делатности, и посебно кварталног сектора у структури руралне економије значајно је мање изражено. Територију града Београда, утврђену законом, чине насељена места, односно подручја катастарских општина које улазе у састав града. У оквиру законом утврђене територије града, образоване су градске општине чије подручје чине насељена места, односно подручја 174 катастарске општине које улазе у њен састав. Градске општине града Београда су: Барајево, Вождовац, Врачар, Гроцка, Звездара, Земун, Лазаревац, Младеновац, Нови Београд, Обреновац, Палилула, Раковица, Савски венац, Сопот, Стари град, Сурчин и Чукарица. Са преко 140 насеља, од којих нека имају значај европске метрополе (Београд), неке субрегионалног центра у Србији (Обреновац, Лазаревац, Младеновац), неколико мањих урбаних центара, па све до великог броја сеоских и полуурбаних насеља, град Београд

као метрополу и део региона одликује велика разноликост. С обзиром на то да у Београду постоје општине у којима је изражена пољопривредна производња, три општине су се издвојиле применом ОЕСД класификација руралности (ОЕСД дефиниција руралности: рурална насеља су она са густином насељености испод 150 становника/km²). По тој класификацији, општине Барајево, Сопот и Сурчин у Београду подведене су под руралне области. 96,4 % домаћинства има телевизор, мобилни телефон има 97,7 становништва, приступ интернету од куће 89,7% домаћинства. Персонални рачунар има 85,4% домаћинства. Укупна дужина разводне мреже за снабдевање електричном енергијом је 25.804 km. Укупна дужина разводне мреже јавног осветљења је 5.083 km. Укупна дужина гасоводне разводне мреже је 1.540 km. Укупна дужина водоводне мреже је 7.122 km, а укупна дужина мреже јавне канализације је 2.190 km. Укупни број пијаца је 63, које се простиру на 440.448 m². Сточних пијаца има 6, и простиру се на површини од 66.309 m². Јавних базена и купалишта има 37.

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: Према подацима Статистичког годишњака Републике Србије 2023, у 2022. години, на територији града Београда налази се укупно 151.326 хектара коришћеног пољопривредног земљишта, што чини 47% укупне територије града Београда. Од укупне површине коришћеног пољопривредног земљишта обрађује пољопривредно земљиште – оранице и баште обухватају 120.924 хектара или 80%, а воћњаци, виногради, расадници и остали стални засади обухватају 17.824 хектара или 12%. Ливаде и пашњаци обухватају 11.049 хектара или 7%. Структуру обрадивих површина на територији Београда чине: оранице и баште са 80%, воћњаци и виногради са 12 % и ливаде и пашњаци са 7% укупних обрадивих површина. Београдски регион се састоји од 17 општина, оне се међусобно разликују по површини пољопривредног земљишта коју заузимају, али и по структури. Према подацима пописа пољопривреде из 2012. године, највећу површину коришћеног пољопривредног земљишта има општина Обреновац, са 22.940 хектара. У Београду постоје општине које су географски лоциране у центру града као што су Врачар, Стари град и Савски венац и као такве немају пољопривредне површине. Највише обрадивих пољопривредних површина има у Обреновцу, а затим на Палилули, у Младеновцу и Лазаревцу. Оранице и баште су највише заступљене у општини Палилула, док се у Гроцкој становништво највише бави узгајањем разних врста воћа. Пашњаци, као врста необрадивог земљишта погодног за развој сточарства доминирају у општини Чукарица. Република Србија је у 2022. години располагала са 3.488.752 хектара коришћеног пољопривредног земљишта, при чему се 4,34% налазило у Београдском региону. У Београдском региону је у 2022. години засејано 120.924 хектара обрадиве пољопривредне површине. Жита се сеју на највећем делу површине (81.168 ha или 67%), затим следи крмно биље (20.915 ha или 17,2%), индустријско биље (12.880 ha или 10,6%), поврће, бостан и јагоде (3.478 ha или 2,87%), шећерна репа (972 ha или 0,80%), кромпир (642 ha или 0,53%), махунарке (291 ha или 0,24%), цвеће (51 ha или 0,04%), остали усеви на ораницама и баштама (111 ha или 0,091%), и угари (415 ha или 0,34%). Према Анкети о структури пољопривредних газдинстава из 2018. године, у Београду постоји 30.033 пољопривредних газдинстава. Појединачних података за градске општине немамо. Према попису пољопривреде из 2012. године, највећи број газдинстава се броји у Обреновцу, Младеновцу, Лазаревцу

и Гроцкој. Доминирају газдинства са малим бројем чланова, односно једним до два лица. Подручје града Београда припада двома природним целинама: Панонској низији на северу и брежуљкастим теренима Шумадије на југу. У геолошко-геоморфолошком смислу, на подручју града Београда присутне су следеће основне категорије терена: нискоравничарски терени флувијалног генетског типа (алувијалне заравни Саве, Дунава, Тамиша и Колубаре, и доњих делова њихових притока, алувијално-барски терени, речно-терасне заравни и алувијално-пролувијални терени); еолске и еолско-акватичне заравни Срема; терени неогеног побрђа; брдско-планински терени и геотехнички терени, тј. терени формирани антропогеном делатношћу. Према интензитету обраде могу се издвојити интензивно и екстензивно обрађиване пољопривредне површине, међу којима се даље уочавају посебне специфичности у зависности од типа предела коме припадају (лесна зараван, алувијална зараван, побрђе и брдско-планинско подручје). Од значајних проблема који се односе на угрожавање квалитета пољопривредног земљишта могу се навести следећи: пренамена пољопривредног земљишта (најчешће неконтролисана) у грађевинско индустријско земљиште; старост и угроженост насипа за заштиту од поплава; недовољно развијени системи за одводњавање и наводњавање; неадекватна примена пестицида и вештачких ђубрива, као и коришћење воде неодговарајућег квалитета за наводњавање. Најплоднија земљишта налазе се северно од Саве и Дунава, у Панонској равници и у околини Обреновца. Преко 50% укупног пољопривредног земљишта налази се у општинама: Обреновац, Палилула, Младеновац и Лазаревац, док пољопривредне производње нема у општинама Стари град, Савски венац и Врачар. Површине пољопривредног земљишта на територији града Београда према катастарским класама и културама су врло хетерогене, од чега зависе и производне особине овог земљишта. Највеће учешће према категоријама коришћења пољопривредног земљишта у државној својини имају њиве (78,34%) које су истовремено и најпогодије за давање у закуп. Укупна наводњавана површина је 6.109 ha или 4,5% од укупно коришћене површине. Од тог броја 61,1% се наводњава површински, 14,7% орошавањем и 24,2% кап по кап. На подручју свих општина које припадају Београду наводњавање се примењује на индивидуалним пољопривредним газдинствима за већину малих система за наводњавање (углавном методом капања и орошавања) у затвореном простору (пластеници и стакленици), одакле стиже највећа количина поврћа на градске пијаце. Површина земљишта обухваћена системом за одводњавање у региону Београда је 115.350 ha, при чему се око 65.000 ha односи на земљиште које се користи за пољопривредну производњу. Од укупне површине обухваћене системом за одводњавање око 29% укупне површине и 43% коришћеног пољопривредног земљишта је стварно одводњавано. Одводњавање земљишта се може вршити каналима за одводњавање или испумпавањем. Укупна површина територије београдског региона је покривена каналима за одводњавање у дужини од 1.060 km у 2013. години, што је више у односу на претходне две године када су се канали протезали на 878 km. На територији града Београда је у 2013. години постојало 27 црпних станица које су служиле за одводњавање. Одређени број станица је реверзибилног карактера и може се користити и за наводњавање у сушним периодима. Хидромелиорациони системи на територији Београда се налазе у оквиру пет мелиорационих подручја. Према Оперативном плану за одбрану од поплава Србије за 2013. годину, укупна дужина каналске мреже на поменути подручјима износи

1.836,4 km. Реципијенти подручја, под називом: Београд Дунав 1, Београд Дунав 2, Београд Сава 1, Београд Сава 2 су Дунав, Тамиш и Сава. Системи мелиорационог подручја Београд Морава за реципијенте, осим Саве, имају и реку Колубару, Топчидерску реку, Бељаницу, Турију, Пештан, Лукавицу.

Вишегодишњи засади: За Београд, воћарско-виноградарска производња представља значајан сектор пољопривредне производње, као и значајан извор сировине за прерађивачку индустрију. У свим општинама града Београда, са изузетком општина Савски венац, Врачар и Стари град, у којима не постоје услови за ову производњу, заступљена је воћарска производња. Повољнији су услови у општинама јужно од Саве и Дунава, где ова производња има већи интензитет. У производњи је заступљено јабучасто, језграсто, коштичаво, јагодичасто воће, као и грожђе. Према Статистичком годишњаку Републике Србије 2023, укупна површина под воћем у 2022. години је 17.033 ha. Шљива је најзаступљеније коштичаво воће са родном површином од 3.354 ha, а следи вишња са површином од 1.233 ha. Јабuka је најзаступљенија у оквиру групе јабучастиг воћа са родном површином од 2.614 ha. Према Статистичком годишњаку Београда 2022, значајна је и производња јагодастиг воћа, односно јагода, малина и купина на укупној површини од 1.682 ha. Производња грожђа се обавља на око 716 ha. Остало бобичасто воће се гаји на површини од 71 ha. Од осталог јабучастиг воћа, крушка се гаји на површини од 408 ha, а дуња на 215 ha. Од осталог коштичаваг воћа, вишња се гаји на 1.233 ha, трешња на 1.538 ha, кајсија на 2.611 ha, бресква на 1.692 ha, нектарина на 763 ha. Од језграстиг воћа, ораси се гаје на 229 ha, а лешници на 778 ha. Од јагодастиг воћа, малина се гаји на 573 ha, а купина на 96 ha. Јагода се гаји на 1.013 ha. Остали стални засади под осталим воћем се налазе на површини од 32 ha.

Сточни фонд: Сточарска производња на територији града Београда има велики значај, који се огледа пре свега кроз производњу сточарских производа који служе за исхрану становништва (млеко, јаја, мед и вуна). Према подацима Статистичког годишњака Београда 2022, у 2022. години на територији града Београда је било 41.464 грла говеда, 115.143 свиње, 61.827 оваца, 620.963 комада живине, 6.870 коза, и 78.580 кошница. Производња крављег млека у 2022. години је 90.773.000 литара, производња јаја је у 2022. години 68.815.000 комада, производња меда је 1.242 t, а вуне је 107 t. Сточарство је значајно и као сировинска основа за прехрамбену индустрију. Развој сточарства је од значаја и за развој пратећих индустрија – производње сточне хране, индустрије машина и опреме за пољопривредну производњу и сл. Зависно од природних услова, структуре коришћених пољопривредних површина, економске ситуације и структуре становништва, које утичу на развој сточарства, у појединим општинама су у мањој или већој мери развијене поједине линије сточарске производње. Говедарство је највише заступљено у општини Палилула, а за њом следи Обреновац и Младеновац. Свињарством се највише баве становници општине Обреновац и Палилула, док се овце највише гаје у Лазаревцу. Гајење живине је исплативо за становнике приградских општина, што се може видети на основу њихове бројности. Пчеларство представља малу, али изузетно атрактивну пољопривредну делатност, која последњих година почиње да се тржишно усмерава у правцу прихватања

услова и стандарда ЕУ. Различите врсте меда које потичу са географског подручја Србије су високог квалитета и у укупном економском обиму пољопривредне производње пчеларска производња учествује са 0,5 %. Према Статистичком годишњаку Београда 2022, у 2022. години на територији града Београда има укупно око 78.580 кошница. Највећи део друштвеног производа пољопривреде и рибарства града Београда се остварује из приватне својине, која има све већи значај за формирање друштвеног производа пољопривреде. Аквакултура се обавља у пастрмским и шаранским рибњацима. Пастрмски рибњаци су лоцирани у брдско планинским крајевима, а шарански у равничарским. Потенцијал повећања производње пастрмки је ограничен ресурсима чистих водених токова, док је потенцијал за развој шаранског рибарства такође неограничен. У 2012. години је произведено 7,66 хиљада тона рибе у објектима за аквакултуру. У том периоду је увезено 32.757 тона, док је извезено 562 тоне производа рибарства. У структури сточног крмног биља у периоду од 2013. године до 2022. године доминира производња кукуруза за силажу, следи производња луцерке и детелине. У 2022. години, производња кукуруза за силажу је била 58.941 t, производња луцерке је била 58.486 t, производња детелине 11.526 t.

Механизација, опрема и објекти: Пољопривредни произвођачи схватају да низак ниво опремљености газдинстава механизацијом представља ограничавајући фактор развоја пољопривреде. Број трактора је индикатор који указује на развијеност пољопривредне производње, пре свега земљорадње у београдским општинама. Према Анкети о структури пољопривредних газдинстава из 2018. године, на територији града Београда има укупно 25.261 властитих двоосовинских трактора, и 6.557 једноосовинских трактора, комбајна 2.953, а према Попису пољопривреде из 2012. године, број прикључних машина је 74.812. Укупан број објеката за смештај стоке је 59.146, објеката за смештај пољопривредних производа на газдинству: кошева за кукуруз је 17.765, амбара је 8.217 и силоса је 193, објеката за смештај пољопривредних машина и опреме на газдинству је 13.920, сушара је 231, објеката за силажу на газдинствима је 636, хладњаца 192, стакленика 146 и пластеника 4.994. Према расположивим подацима Привредне коморе Београда, млинска индустрија Београда има довољно капацитета за смештај и прераду пшенице – силосе и подна складишта укупног капацитета од 200.000 t на годишњем нивоу. Млински капацитети на нивоу Београда износе око 160.000 t. Од значајнијих пољопривредних предузећа на територији града Београда која се, између осталог, баве производњом и прерадом ратарских производа или су њихови велики потрошачи треба издвојити следећа: Компанија „Ал Дахра“ (раније ПКБ Корпорација); Београдска пекарска индустрија; „Клас“ а. д.; „Житопродукт“; „Штарк“; Институт за кукуруз Земун поље; Институт за сточарство Земун и други. Ова пољопривредна предузећа и задруге располажу великим обрадивим површинама, механизацијом, стручним кадром и смештајним капацитетима који омогућују адекватну организацију производње и постизање значајних приноса у ратарској производњи.

Простор за складиштење стајњака условљен је типом стајњака, његовом наменом и количином. Дневна количина стајњака који крава произведе зависи од начина држања, као и исхране. За разлику од чврстог стајњака, складиштење течног стајњака је нешто захтевније јер изискује

јаму изграђену од непропусног материјала, транспорт од штале до јаме системом канала, нагиба, употребом пумпи и цистерни, као и другом пратећом опремом. Чврсти и течни стајњак се користи за ђубрење њива, односно побољшања структуре земљишта. Предност течног стајњака у односу на чврсти је и у његовој употреби за производњу биогаса, што изискује додатне грађевине и пратећу опрему.

Радна снага: Број пољопривредних газдинстава према попису пољопривреде из 2012. године је 33.244, а према подацима Анкете о структури пољопривредних газдинстава из 2018. године, тај број је 30.033. Менаџери (носиоци) пољопривредних газдинстава су 4.477 жене, а 28.767 мушкарци. Квалификација менаџера (носилаца пољопривредног газдинства) односно доносилаца одлука на пољопривредним газдинствима је таква да радно искуство из пољопривредне праксе има 18.337. Неповољна је старосна структура на газдинствима. Међу општинама које имају карактеристике руралних подручја, највеће учешће старијих од 50 година имају газдинства у општинама Сопот и Гроцка, а најмлађа популација регистрована је на газдинствима у општинама Лазаревац, Младеновац и Обреновац. Према анкети пољопривреде из 2018. године, специјализованих газдинстава за ратарство је 6.759, специјализованих газдинстава за повртарство, цвећарство и остале хортикултуре је 998, специјализованих газдинстава са сталним засадима (винова лоза и воће) 5.157, специјализованих газдинстава за узгој стоке на испаша (говеда, овце, козе) је 1.022, специјализованих газдинстава за узгој свиња и живине је 1.575. Чланови газдинства и стално запослени на газдинству по типу власништва: 71.665 укупно, од тога 97,7% на породичним газдинствима, а 1.682 на газдинствима правних лица и предузетника.

Структура пољопривредних газдинстава: Према Анкети о структури пољопривредних газдинстава из 2018. године, у Београду је забележено 30.033 пољопривредних газдинстава, а према подацима управе за трезор на територији града Београда има 26.700 регистрованих активних пољопривредних газдинстава. Појединачне податке о броју газдинстава по градским општинама из Анкете немамо. Пописом пољопривреде 2012. године у Београду је забележено постојање 33.244 пољопривредних газдинстава, од чега: у Обреновцу 5.536, Младеновцу 5.221, Лазаревцу 4.831, Гроцкој 4.043, Сопоту 2.708, Барајеву 2.668, Сурчину 2.131, Палилули 1.705, Вождовцу 1.675, Чукарици 1.326, Земуну 889, Звездари 224, Раковици 202 и Новом Београду 85, док поједине градске општине попут Врачара, Савског венца и Старог града немају пољопривредних газдинстава на својој територији. Од укупног броја регистрованих пољопривредних газдинстава породично пољопривредно газдинство чини 99,5%, а правна лица и предузетници 0,5%. У табели која следи дат је приказ газдинстава у Београду према броју чланова и стално запослених. Посматрајући добијене податке може се приметити да доминирају газдинства са малим бројем чланова, односно 1 до 2 лица. Највише таквих газдинстава има у Обреновцу, Младеновцу и Лазаревцу. Следе пољопривредна газдинства која имају нешто више чланова, од 3 до 4 лица. Највише таквих је у Младеновцу, а затим у Обреновцу, Лазаревцу и Гроцкој. Највише газдинстава која броје 7 и више лица има у Младеновцу, а следе их газдинства у Палилули, Обреновцу и Лазаревцу.

Газдинства према броју чланова и стално запослених на газдинству (Попис пољопривреде 2012)

Општина	Укупно	1–2 члана	3–4 члана	5–6 чланова	7 и више чланова
Барајево	2.688	1.947	655	53	3
Вождовац	1.675	1.278	373	21	3
Врачар	0	0	0	0	0
Гроцка	4.043	2.702	1.162	170	9
Звездара	224	182	37	4	1
Земун	889	652	213	17	7
Лазаревац	4.831	3.257	1.367	196	11
Младеновац	5.221	3.195	1.724	280	22
Нови Београд	85	58	24	3	0
Обреновац	5.536	3.699	1.614	212	11
Палилула	1.705	1.243	381	62	19
Раковица	202	170	25	4	3
Савски венац	0	0	0	0	0
Сопот	2.708	1.966	662	75	5
Стари град	0	0	0	0	0
Сурчин	2.131	1.709	377	36	9
Чукарица	1.326	1.065	230	28	2

Производња пољопривредних производа: Град Београд као развијен индустријски и трговачки центар, без обзира што има релативно велике површине плодног пољопривредног земљишта и повољне природне услове за бављење пољопривредом, има веома мали проценат становништва које се бави искључиво пољопривредном производњом. У складу с тим, као и под утицајем општих политичких и економских услова, део укупног друштвеног производа који се остварује из делатности пољопривреде веома је мали. Ратарска производња по свом обиму, структури и сложености представља један од најзначајнијих сектора пољопривредне производње на нивоу града Београда која такође представља и један од најважнијих фактора прехрамбене стабилности и сигурности Града. На територији града постоје одговарајући услови за организовање ратарске производње погодну у општинама које се налазе северно од Саве и Дунава, где су парцеле знатно веће у односу на парцеле општина које се налазе јужно од ових река, где је терен више брежуљкаст и погоднији за воћарску производњу. Међутим, целокупну ратарску производњу карактерише недостатак средстава за финансирање текуће производње и све веће смањење расположивих обрадивих површина услед неконтролисаних промена намене пољопривредног земљишта. Према подацима Статистичког годишњака Београда 2022, у 2022. години у Београдском региону је укупно 120.924 ha под ораницама и баштама. У 2022. години на територији града Београда ратарска производња се одвијала на 117.840 ha. Од ратарских култура доминирају површине под житарицама са 81.168 ha,

затим површине под сточним крмним биљем са 20.915 ha, а најмање ораничних површина се налази под махунаркама, свега 291 ha. Од житарица највише је површина под кукурузом 36.414 ha и пшеницом 32.174 ha. Од повртног биља у 2022. години паприка заузима 402 ha, парадајз 862 ha, јагоде на 1.013 ha. Од индустријског биља у 2022. години, највеће површине су подсојом 8.978 ha, уљаном репицом 984 ha и сунцокретом 2.637 ha. Тренутно на територији Београда мали број произвођача (индивидуалних газдинстава и предузећа) има сертификовану органску производњу, и то углавном у области ратарства, повртарства, воћарства, као и прераде воћа. Имајући у виду висок раст иностране тражње за органским производима, близину, величину и потенцијал тржишта Београда, више цене ових производа у односу на производе хемијски третиране, као и веома повољне еколошке услове за органску производњу у појединим општинама града (пре свега Сопот и Барајево), један од начина развијања конкурентности целокупног пољопривредног сектора Београда јесте већа оријентација произвођача на органску производњу. Према подацима публикације „Статистички годишњак Београда 2022”, производња крављег млека у 2022. години је 90.773.000 литара, производња јаја је у 2022. години била 68.815, производња меда је 1.242 t, а вуне 107 t. Исти извор наводи да на територији града Београда у 2022. години има 78.580 кошница. Највећи део друштвеног производа пољопривреде и рибарства града Београда се остварује из приватне својине, која има све већи значај за формирање друштвеног производа пољопривреде. Аквакултура се обавља у пастрмским и шаранским рибањацима. Пастрмски рибањаци су лоцирани у брдско-планинским крајевима, а шарански у равничарским. Потенцијал повећања производње пастрмки је ограничен ресурсима чистих водених токова, док је потенцијал за развој шаранског рибарства такође неограничен. У 2012. години је произведено 7,66 хиљада тона рибе у објектима за аквакултуру. У том периоду је увезено 32.757 тона, док је извезено 562 тоне производа рибарства.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: Према подацима са сајта Задружног савеза Србије, на територији града Београда регистрована је само једна земљорадничка задруга и један задружни савез. Задруге се срећу са следећим проблемима: нерешено питање власничких односа над имовином у задругама (нерешени власнички односи представљају велику препреку за успешније пословање задруга), непоштовање задружних принципа и задружних вредности у раду задруга (пословање задруга по задружним принципима је обавеза прописана од стране Међународног задружног савеза и Закона о задругама); непостојање задружне ревизије (Задружна ревизија је прописана законом и односи се на контролу примене задружних принципа у пословању задруге, као и контролу пословања задруге уопште. Та законска одредба се не поштује, а уз то и не постоје лиценцирани задружни ревизори); отежан приступ задруга тржишту капитала (банкарски кредити за финансирање пољопривредне производње и инвестиције у пољопривреди су крајње неповољни); недовољна обухваћеност задруга мерама аграрне политике Србије (задруге су мали корисници средстава аграрног буџета); финансијска исцрпљеност и неликвидност задруга

(хронична несташица сопствених обртних средстава за набавку репроматеријала и заснивање пољ. производње); смањење обима промета роба и услуга у задругама (значајан промет пољопривредних производа преко 30%, пре свега воћа и поврћа и живе стоке обавља се преко купаца у тзв. сивој зони и представља крајње нелојалну конкуренцију задругама у пословима који су њихова основна делатност). Такође, присутна је даља девастација задружне имовине кроз примену оспорених одредби Закона о стечају. Новим законом о задругама који је ступио на снагу 7. јанура 2016. године, држава и Град стимулишу формирање задруга, омогућена је лакша регистрација задруга и омогућено је боље пословање задруга. Податак о броју Удружења пољопривредника на територији града Београда немамо.

Трансфер знања и информација: Трансфер знања у области пољопривреде спроводи се кроз систем неформалног образовања свих нивоа (од средњег образовања до докторских студија), путем различитих врста обука организованих од стране образовних и истраживачких установа и организација, Пољопривредне саветодавне стручне службе (у даљем тексту: ПССС-а), пројектних јединица, медија итд. Саветодавни систем у пољопривреди обухвата 36 ПССС чији рад је под мониторингом Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: МПШВ) и Енолошка станица чији рад је под мониторингом Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство. За трансфер знања и пружање подршке пољопривредним произвођачима на територији града Београда задужена је Пољопривредна саветодавна и стручна служба Младеновац, д. о. о. са 6 запослених пољопривредних инжењера. Територијално, ПССС Младеновац покрива територије општина: Младеновац, Сопот, Лазаревац, Барајево, Вождовац, Чукарица и Раковица. Институт за примену науке у пољопривреди (ИПН) Београд такође обавља велики број делатности у циљу подизања нивоа знања пољопривредних саветодаваца и пољопривредних произвођача и примене научних достигнућа у пољопривредној производњи и развоју села. ИПН прати активности и врши координацију рада Пољопривредне саветодавне стручне службе Србије. Организовани трансфер знања преко ПССС и ИПН стиже до релативно малог броја корисника. Корисници често информације прихватају са резервом и ретко се усуђују да инвестирају сопствена средства у стицање нових знања и вештина. Могућности које пружају приватно-јавна партнерства у домену креирања и трансферу знања и технологија, као и већег укључивања других актера (задруга, приватних консултантских привредних субјеката и агенција, невладиног сектора и других) нису довољно искоришћене. Последњих неколико година, Секретријат за пољопривреду Града Београда, за пољопривреднике са територије града, организује стручне обуке из области пчеларства и органске производње, а у 2022. и 2023. године је поред поменутих обука, организована и реализована и обука из области воћарства. Секретаријат за пољопривреду има у плану да и наредних година организује и реализује стручне обуке из различитих области пољопривреде, као вид помоћи пољопривредним произвођачима, који ће стечена знања имплементирати у свој процес пољопривредне производње.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	511.000.000,00	80	1.550.000,00	0,00
	УКУПНО		511.000.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју	402	4.000.000,00	0,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО		4.000.000,00				

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	515.000.000,00
Планирана средства за директна плаћања	0,00
Планирана средства за кредитну подршку	0,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	511.000.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	4.000.000,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	0,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Циљна група су физичка лица – регистровани пољопривредни произвођачи са територије града Београда који имају формиране засаде воћа, али не располажу противградном мрежом и системом за наводњавање, или маказама за резивање воћа, усисивачима за убирање језгастог воћа, прикључним машинама и тракторима, регистровани пољопривредни произвођачи који се баве биљном производњом у затвореном или на отвореном простору, регистровани пољопривредни произвођачи који се баве производњом меда и производа од меда, регистровани пољопривредни произвођачи који се баве сточарством, у циљу повећања производње млека и меса, боље снабдевености тржишта града Београда месом, млеком и млечним производима, унапређење генетског потенцијала, укрупњавање стада као и повећање броја грла специјализованих раса говеда, коза и оваца, модернизација опреме која се користи у сточарској производњи, као и регистровани пољопривредни произвођачи који се баве ратарском производњом, а који испуњавају услове за набавку тифона, нових трактора и прикључних машина, у циљу јачања конкурентности пољопривредних газдинстава и модернизације застареле пољопривредне механизације. Након реализовања мера очекује се значајно повећање приноса како квантитативно, тако и квалитативно, који ће кориснику омогућити увећан и редован извор прихода, омогућиће ширење постојећих капацитета, модернизацију производње, конкурентност, јачање руралне економије.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја ће се вршити презентацијом програма електронским и штампаним средствима јавног информисања као и путем интернета, односно на званичном сајту Града Београда и друштвеним мрежама, као и одржавањем трибина за пољопривредне произвођаче које ће се одржати у просторијама градских општина које имају на свом подручју значајну пољопривредну

производњу и пољопривредна газдинства која чине циљну групу за реализацију мера, на којима ће представници Секретаријата за пољопривреду пољопривредним произвођачима дати све потребне и релевантне информације у вези са јавним позивима за доделу подстицајних средстава које расписује Секретаријат за пољопривреду. Представници Секретаријата за пољопривреду ће пољопривреднике уредно известити и о датумима одржавања сајмова пољопривреде на којима Град Београд узима учешће, као и о начинима учествовања пољопривредника у својству излагача на поменути сајмовима. Такође, редовно ће бити обавештаване пољопривредне стручне службе и представници општинских управа о припреми и реализацији Програма подршке у циљу информисања пољопривредника.

Мониторинг и евалуација: Надзор реализације Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја ће вршити представници Секретаријата за пољопривреду и чланови више Комисија за утврђивање испуњености услова и доделу подстицајних средстава. Надзор и евалуација ће се вршити непосредним увидом у реализацију мера из Програма подршке на терену. Мониторинг је предвиђен текстом Јавних позива за доделу подстицајних средстава као и уговором који закључује заменик начелника Градске управе, секретар Секретаријата за пољопривреду са корисницима подстицајних средстава и односи се на међусобна права и обавезе, којим је, између осталог, дефинисана и могућност вршења контроле без претходне најаве у периоду који се односи на време у којем корисник не сме да отуђи предмет инвестиције. Такође, предмет надзора је и функционалност предметне инвестиције. Евалуација је такође предвиђена текстом Јавних позива за доделу подстицајних средстава, као и поменутим уговором и односи се на обавезу корисника средстава да на захтев даваоца средстава достави Секретаријату за пољопривреду податке о врсти културе и сорте које ће се гајити, остварен принос и приход који се остварује по јединици површине, као и обим пласмана остварене производње на тржишту.

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.1.1. Образложење: Техничко-технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава регистрованих на територији града Београда, као и опрему, технологију и јачање производног ланца. Највећи део планираних буџетских средстава је управо намењен расту конкурентности и јачању руралне економије. Релативно мале површине којима располажу газдинства условљавају интензивну пољопривредну производњу која обезбеђује висок приход по јединици површине. Газдинства која се баве производњом ратарских усева, поврћа, воћа, пчеларских и других производа, газдинства која се баве сточарством, производњом меса, производњом млека и производа од млека на газдинству, карактерише специјализована производња, а кључни проблеми овог сектора су недостатак средстава за заснивање интензивне производње у заштићеним условима, недостатак средстава за куповину пчеларске опреме која ће олакшати производњу меда и других пчелињих производа, недостатак средстава за обнову застареле пољопривредне механизације и куповину нове, недостатак средстава за набавку квалитетних грла стоке, опреме за сточарску производњу, набавку опреме за обављање воћарске производње, набавка опреме за обављање повртарске производње у затвореном простору, и набавка опреме за наводњавање у свим производним областима биљне производње. Производња меда и пчелињих производа не захтева велику површину пољопривредног земљишта, али захтева и висок ниво знања, па је овде неопходна едукација. Мера инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства чији су носиоци физичка лица, у циљу унапређења процеса производње, продуктивности, конкурентности, као и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости.

2.1.2. Циљеви мере: Мера инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства чији су носиоци физичка лица, у циљу унапређења процеса производње, продуктивности, конкурентности, као и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости. Сектор Млеко и сектор Месо. Зависно од природних услова, структуре коришћења пољопривредних површина, економске ситуације и структуре становништва, и осталих фактора који утичу на развој сточарства, у појединим општинама су у мањој или већој мери развијене поједине гране сточарске производње. Сточарска производња на територији града Београда има велики значај који се огледа пре свега кроз производњу, продају на домаћем тржишту и извоз сточарских производа који служе за исхрану становништва (месо, млеко, јаја, мед и вуна). Сточарство је значајан извор сировина за прехранбену индустрију. Развој сточарства је веома битан и за развој пратећих индустрија – производње сточне хране, индустрије машина, опреме за пољопривредну производњу и сл. Кључни проблем овог сектора огледа се у константном смањењу броја грла стоке, као и смањењу количине произведеног и откупљеног млека и меса, као и застарелост пољопривредне механизације која се користи у сточарству. Сектор Воће, грожђе, поврће (укључујући

печурке) и цвеће. Иако ова газдинства карактерише специјализована производња, кључни проблем овог сектора је уситњеност поседа, недовољна едукација и недовољна примена савремене опреме и технологије производње, као и застарелост механизације. Просечна површина пољопривредног земљишта којим располаже пољопривредно газдинство на територији града Београда износи око 4,7 ha. Високи трошкови производње и немогућност утицаја на цене пољопривредних производа, доводе до ниског нивоа профита, а самим тим и до немогућности инвестирања у нове капацитете. Низак степен образовања и стручне оспособљености ствара потешкоће када је реч о правилној употреби савремене опреме и коришћењу инпута, примени савремених метода у производњи поврћа и воћа у заштићеним условима, као и начина наводњавања. На територији града релативно мали број газдинстава се бави производњом цвећа и то пре свега у заштићеном простору. То су углавном уско специјализована газдинства која су добро организована и сарађују међусобно по питању заједничке набавке инпута производње и пласмана производа. Сектор Пчеларство – Пчеларство представља изузетно атрактивну пољопривредну делатност, која последњих година почиње да се тржишно усмерава у правцу прихватања услова и стандарда Европске уније. Мед са географског подручја Србије се истиче квалитетом и тражен је на тржишту земаља Европске уније. Пчеларство може бити допунска делатност на пољопривредном газдинству, јер не захтева велику површину. Такође, уз значајна улагања може бити профитабилна основна делатност. Просечан принос меда по кошници у претходним годинама у условима обилних падавина се знатно смањило. Газдинство са 100 кошница може да обезбеди егзистенцију за вишечлану породицу. Проблем је нестандартан квалитет меда и непостојање великих купаца као и низак ниво знања у вези са новим технологијама производње и прераде меда и производа од меда. Сектор – Остали усеви (житарице, индустријско, ароматично и зачинско биље, и др). Ратарска производња, као базична пољопривредна производња, представља изузетно значајну област пољопривредне производње. Она обухвата, поред гајења биљака које се користе за исхрану људи, и гајење биљака од којих се производи сточна храна, али и гајење биљака за индустријску прераду. Највећи проблеми овог сектора су уситњеност парцела, и застарелост механизације којом се ова производња обавља, и мале површине под ратарским културама које се наводњавају. Циљ је модернизација механизације, повећање површина ратарских култура које се наводњавају и подизање техничких услова за производњу на виши ниво, и јачање производног ланца.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Комплементарност мера које реализује Секретаријат за пољопривреду Градске управе Града Београда са мерама дефинисаним Националним програмом руралног развоја Републике Србије је у следећим секторима: 1. Сектор млеко; 2. Сектор месо; 3. Сектор воће, грожђе, поврће (укључујући печурке) и цвеће; 4. Сектор осталих усева (житарица, индустријског, ароматичног, зачинског биља, и др.); 5. Сектор пчеларства. Могуће двоструко финансирање се спречава потписивањем изјаве од стране корисника подстицајних средстава, чиме корисник гарантује под пуном моралном, материјалном и кривичном одговорношћу да не користи бесповратна подстицајна средства од стране других буџетских корисника за исту намену. Секретаријат за пољопривреду Градске управе Града Београда нема могућност провере двоструког финансирања истих захтева корисника.

2.1.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица – носиоци регистрованих комерцијалних пољопривредних газдинстава која су у активном статусу са територије града Београда, којима се цео посед, или његов део налази на територији града Београда.

2.1.5. Економска одрживост: Подносилац захтева за доделу подстицајних средстава није у обавези да докаже економску одрживост улагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: да подносилац пријаве има пребивалиште на територији града Београда; да је подносилац захтева физичко лице – носилац регистрованог породичног пољопривредног газдинства које је у активном статусу на територији града Београда; да се катастарске парцеле газдинства на којима се поставља опрема / држе грла стоке / обавља пољопривредна производња налазе на територији града Београда; да носилац захтева не користи бесповратна подстицајна средства од стране других буџетских корисника за исту намену; да подносилац пријаве и добављач не представљају повезана лица; да се набавка грла, све опреме, прикључних машина и трактора изврши након објављивања јавних позива; да има у власништву, или закупу најмање 0,50 хектара обрадивог пољопривредног земљишта на територији града Београда; да је катастарска парцела на којој се поставља опрема у власништву подносиоца пријаве или члана пољопривредног газдинства, или у закупу од стране подносиоца пријаве најмање до 31. децембра 2029. године; да катастарска парцела на којој се поставља опрема има адекватан довод воде; да се више катастарских парцела на којима ће бити постављена опрема налазе једна поред друге и чине непрекиду целину; да се на катастарској парцели на којој се поставља воћарска опрема налази формиран засад воћа – важи за набавку опреме за воћарство и повртарство; да нема неизмирених доспелих пореских обавеза по основу изворних локалних јавних прихода на територији града Београда за 2023. годину.

2.1.7. Специфични критеријуми: У сектору млека, подносиоци пријава треба да испуне следеће специфичне услове: 1) у случају набавке грла стоке, сва грла стоке морају бити исте расе; 2) у случају набавке опреме за сточарство, прикључних машина или трактора, пољопривредно газдинство у свом власништву мора да има од 1 до 29 млечних крава на крају инвестиције; У сектору меса, подносиоци пријава треба да испуне следеће специфичне критеријуме:

1) у случају набавке грла стоке, сва грла стоке морају бити исте расе; 2) у случају набавке опреме за сточарство, или прикључних машина или трактора, пољопривредно газдинство у свом власништву мора да има до 29 грла говеда, и/или 199 грла оваца и/или коза, и/или 29 крмача, и/или 199 товних свиња, и/или 999 ћурака, и/или 299 гусака, и/или 4.999 бројлера на крају инвестиције; У сектору воће подносиоци пријава треба да испуне следеће специфичне критеријуме: 1) у случају набавке воћарске опреме, или прикључних машина или трактора, вредност инвестиције не сме бити већа од 49.999 евра (односно у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан објављивања Јавних позива); 2) у случају набавке усисивача за убирање језгратих плодова, подносилац пријаве мора да има најмање 0,10 хектара засада језгратог воћа на територији града Београда; 3) у случају набавке електричних маказа за резивање воћа, подносилац пријаве мора да има најмање 0,10 хектара засада воћа на територији града Београда; У сектору виноградарства подносиоци пријава треба да испуне следеће специфичне критеријуме: 1) у случају набавке опреме, прикључних машина или трактора, пољопривредно газдинства морају бити уписана у Виноградарском регистру у складу са законом о вину („Службени гласник РС” бр. 41/09 и 93/12) са највише 1,99 хектара винограда на крају инвестиције; У сектору поврћа подносиоци пријава треба да испуне следеће специфичне критеријуме: 1) у случају набавке нове опреме за повртарску производњу, или прикључних машина или трактора, вредност инвестиције не сме бити већа од 49.999 евра (односно у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан објављивања Јавног позива). 2) у случају набавке тифона са кишним крилима за наводњавање повртарских култура на отвореном или без њих, подносилац пријаве мора да има најмање 0,5 хектара земљишта под повртарским културама на отвореном на територији града Београда; У сектору житарица и индустријских усева подносиоци пријава треба да испуне следеће специфичне критеријуме: 1) за набавку прикључних машина и трактора, подносиоци пријава треба да испуне следеће критеријуме: 1) да имају до 49 хектара земљишта под житарицама и индустријским усевама; 2) да имају до 1,99 хектара земљишта под хмељом; 3) за набавку тифона са или без кишних крила, да имају најмање 1 хектар под ратарским културама или индустријским биљем на територији града Београда; У сектору пчеларства, подносиоци пријава треба да испуне следећи критеријум: 1) да на регистрованом пчелињаку има најмање 5 кошница.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.1	Набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда, оваца и коза
101.1.3	Опрема за мужу, хлађење и чување млека на фарми, укључујући све елементе, материјале и инсталације
101.1.4	Машине и опрема за руковање и транспорт чврстог, полутечног и течног стајњака (транспортери за стајњак; уређаји за мешање полутечног и течног стајњака; пумпе за пражњење резервоара; сепаратори за полутечни и течни стајњак; машине за пуњење течног стајњака; специјализоване приколице за транспорт чврстог стајњака, укључујући и пратећу опрему за полутечни и течни стајњак)
101.1.5	Машине и опрема за припрему сточне хране, за храњење и напајање животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту сточну храну; хранилице; појилице; балери; омотачи бала и комбајни за сточну храну; косилице; превртачи сена)
101.1.9	Машине за примарну обраду земљишта
101.1.10	Машине за допунску обраду земљишта
101.1.11	Машине за ђубрење земљишта

101.1.12	Машине за сетву
101.1.13	Машине за заштиту биља
101.1.14	Машине за убирање односно скидање усева
101.1.15	Машине за транспорт
101.1.17	Машине и опрема за наводњавање усева
101.2.1	Набавку квалитетних приплодних грла говеда, оваца, коза и свиња које се користе за производњу меса
101.2.3	Машине и опрема за руковање и транспорт чврстог, полутечног и течног стајњака (транспортери за стајњак; уређаји за мешање полутечног и течног стајњака; пумпе за прањње резервоара; сепаратори за полутечни и течни стајњак; машине за пуњење течног стајњака; специјализована опрема за транспорт чврстог стајњака, полутечног и течног стајњака, резервоари за течни стајњак, специјализоване приколице за транспорт чврстог/полутечног/течног стајњака, са одговарајућом опремом), укључујући и пратећу опрему за полутечни и течни стајњак
101.2.5	Машине и опрема за складиштење и припрему сточне хране, за храњење и појење животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту сточну храну; хранилице; појилице; балери; омотачи бала и комбајни за сточну храну; превртачи сена, итд.)
101.2.10	Машине за примарну обраду земљишта
101.2.11	Машине за допунску обраду земљишта
101.2.12	Машине за ђубрење земљишта
101.2.13	Машине за сетву
101.2.14	Машине за заштиту биља
101.2.15	Машине за убирање односно скидање усева
101.2.16	Машине за транспорт
101.2.18	Машине и опрема за наводњавање усева
101.4.2	Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу
101.4.3	Подизање, набавка и опремање система противградне заштите у воћњацима и вишегодишњим засадама
101.4.8	Набавка опреме и уређаја за сетву, садњу и мулчирање (са фолијом)
101.4.14	Набавка опреме – линија за бербу, сортирање и калибрање производа
101.4.16	Набавка опреме за орезивање, дробљење, сечење и уклањање остатака након резидбе воћних врста
101.4.18	Опрема/механизација за заштиту од мрза
101.4.19	Машине за примарну обраду земљишта
101.4.20	Машине за допунску обраду земљишта
101.4.21	Машине за ђубрење земљишта
101.4.22	Машине за сетву
101.4.23	Машине за садњу
101.4.24	Машине за заштиту биља
101.4.25	Машине за убирање односно скидање усева
101.4.26	Машине за транспорт
101.4.28	Машине, уређаји и опрема за наводњавање усева
101.5.1	Машине за примарну обраду земљишта
101.5.2	Машине за допунску обраду земљишта
101.5.3	Машине за ђубрење земљишта
101.5.4	Машине за сетву
101.5.5	Машине за садњу
101.5.6	Машине за заштиту биља
101.5.7	Машине за убирање односно скидање усева
101.5.8	Машине за транспорт
101.5.10	Машине и опрема за наводњавање усева
101.6.2	Набавка опреме за пчеларство

2.1.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1.	Број чланова регистрованог пољопривредног газдинства – 1–2 члана	да	1
2.	Број чланова регистрованог пољопривредног газдинства – 3–4 члана	да	2
3.	Број чланова регистрованог пољопривредног газдинства – 5 и више чланова	да	3
4.	Године старости носиоца пољопривредног газдинства - 18–40 година	да	4
5.	Године старости носиоца пољопривредног газдинства - 41 и више година	да	2
6.	Жена носилац пољопривредног газдинства	да	1
7.	Носилац пољопривредног газдинства се искључиво бави пољопривредном производњом	да	3
8.	Пољопривредно газдинство се бави органском производњом	да	3

2.1.10. *Интензитет помоћи:* Интензитет помоћи за све инвестиције износи 80% укупних прихватљивих трошкова без ПДВ-а, али да не прелази максимални износ подстицајних средстава који ће бити утврђени Јавним позивима за доделу подстицајних средстава. Минимални износи подстицајних средстава зависе од износа достављених предрачуна, односно рачуна за набавку предмета Јавних позива.

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1.	Повећање површина воћњака које се наводњавају
2.	Повећање површина воћњака заштићених противградним мрежама
3.	Повећање површина за производњу поврћа у заштићеном простору
4.	Број набављених нових кошница и опреме за пчеларство
5.	Број набављених квалитетних грла стоке и опреме за сточарску производњу
6.	Број набављених нових трактора
7.	Број набављених нових прикључних машина
8.	Број корисника подстицајних средстава
9.	Број газдинстава која су модернизовала производњу
10.	Повећање површина под поврћем на отвореном које се наводњавају
11.	Повећање површина под ратарским усевама и индустријским биљем које се наводњавају

2.1.12. *Административна процедура:* Мера ће спровести орган локалне самоуправе, Секретаријат за пољопривреду Градске управе Града Београда. Инвестиције које ће се финансирати у оквиру ове мере ће бити одређене у поступку Јавних позива за подношење пријава за доделу подстицајних средстава на територији

града Београда. Град Београд сваке године доноси Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (у даљем тексту: Програм мера), на основу кога објављује јавне позиве за подношење пријава за доделу подстицајних средстава и спроводи кампању да би се што већи број потенцијалних корисника подстицајних средстава информисао о истим. Секретар Секретаријата за пољопривреду формира комисије за утврђивање испуњености услова и доделу подстицајних средстава (у даљем тексту: комисија) за сваки јавни позив. Достављене пријаве које су доставили подносиоци пријава по јавним позивима се проверавају у смислу формално-правне исправности од стране комисија, односно комплетности, административне усаглашености са условима који су дефинисани јавним позивима. Пријаве по јавним позивима се подносе од стране подносиоца пријава на обрасцима у складу са условима који су прописани јавним позивима. Административне провере се спроводе комисијски ради утврђивања да ли је пријава потпуна, поднета на време и да ли су услови за одобравање пријава испуњени. Пријаве које буду достављене благовремено и у складу са условима прописаним јавним позивима биће прегледане по редоследу пристизања. Након обраде пријава од стране комисија, биће сачињене прелиминарне ранг-листе (само у случају набавке опреме за воћарство, повртарство или ратарство, представници Секретаријата за пољопривреду ће пре сачињавања прелиминарне ранг-листе, извршити контролни преглед на терену, тзв. нулти преглед) и на предлог јомисија, секретар Секретаријата за пољопривреду доноси прелиминарне ранг-листе на којима су подносиоци пријава који испуњавају услове у складу са јавним позивима. Прелиминарне ранг-листе ће бити објављене на званичној интернет-страници Града Београда, као и на огласној табли Секретаријата за пољопривреду. Против прелиминарних ранг-листа подносиоци пријава имају право да уложе приговор. По истеку рока за приговор на прелиминарне ранг-листе, секретар Секретаријата за пољопривреду, на предлог комисија, доноси коначне ранг-листе о додели подстицајних средстава за сваки јавни позив посебно. Након доношења Коначне ранг-листе од стране секретара,

исте се шаљу градоначелнику града Београда на сагласност. Након добијања сагласности на коначне ранг-листе о додели подстицајних средстава од стране градоначелника, исте се објављују на званичној интернет-страници Града Београда, као и на огласној табли Секретаријата за пољопривреду. Подносиоци пријава након објављивања коначних ранг-листа имају рок за набавку предмета јавних позива који је дефинисан за сваки јавни позив. Након набавке и постављања опреме, подносилац пријаве је дужан да Секретаријату за пољопривреду достави доказе о извршеној набавци опреме који су дефинисани јавним позивима. Након достављања доказа о извршеној набавци опреме секретар Секретаријата за пољопривреду закључује уговор о исплати подстицајних средстава са корисницима подстицајних средстава, којим се регулишу међусобна права и обавезе. Секретаријат за пољопривреду задржава право да од дана завршетка рока за достављање пријава за доделу подстицајних средстава непосредним увидом на терену изврши проверу испуњености услова и обавеза о додели подстицајних средстава до истека уговорне обавезе.

2.2. Назив и шифра мере: 402 Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју

2.2.1. *Образложење:* Ова мера такође утиче на јачање економске моћи пољопривредних газдинстава, јер добијају могућност да кроз сајмове, на којима узима учешће и Град Београд, потпуно бесплатно представе себе и своју производњу на тржишту, што је веома битно и код произвођача који тек започињу свој посао. Ова мера се наслања на Стратегију Града Београда до 2027. године, где је једно поглавље у оквиру Привреде Града Београда, посвећено пољопривреди и њеном развоју. Планирана су средства за учешће Града Београда на пољопривредним сајмовима, на којима ће пољопривредници са територије града Београда моћи потпуно бесплатно да излажу своје производе и представе се на тржишту. На овај начин Град Београд помаже пољопривредницима, који путем излагања својих производа на сајмовима долазе до нових купаца и нових тржишта за своје производе.

2.2.2. *Циљеви мере:* Јачање руралне економије, одрживи развој, смањење миграције сеоског становништва, као и повећање доступности пољопривредних производа тржишту, налажење нових купаца и тржишта.

2.2.3. *Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду:* Подстицаји за учешће на сајмовима пољопривреде су у директној вези са Националним програмом руралног развоја (НППР), јер доприносе остваривању бољих резултата у функционисању и јачању руралне економије.

2.2.4. *Крајњи корисници:* Сви пољопривредни произвођачи који имају пребивалиште, регистровано пољопривредно газдинство и земљиште у оквиру газдинства на територији града Београда.

2.2.5. *Економска одрживост:* Корисници нису у обавези да доставе план економске одрживости.

2.2.6. *Општи критеријуми за кориснике:* За учешће на сајмовима, корисници морају имати пребивалиште, регистровано пољопривредно газдинство и земљиште у оквиру газдинства на територији града Београда.

2.2.7. *Специфични критеријуми:* За ову меру нису предвиђени специфични критеријуми.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
402.1	Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања

2.2.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1.	Критеријуми селекције се не примењују при реализацији ове мере с обзиром да није предвиђено рангирање потенцијалних корисника	не	

2.2.10. *Интензитет помоћи:* Интензитет помоћи за ове инвестиције износи 100% укупних трошкова.

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1.	Укупан број пољопривредних произвођача који су представили своје производе на Сајмовима
2.	Број пољопривредника који продају своје производе.
3.	Број пољопривредника који пронађу нове купце.

2.2.12. *Административна процедура:* Секретаријат за пољопривреду има у плану да се и у 2024. години представи на Међународном сајму воћарства, виноградарства и повртарства – AGRO BELGRADE 2024, који се одржава на Београдском сајму и на Међународном пољопривредном сајму који ће се одржати у Новом Саду. На основу добијеног мишљења на моделе уговора од стране Градског правобранилаштва Града Београда за наведене сајмове, а на основу понуда за закуп простора добијених од стране поменутих сајмова, шаље се Предлог закључка градоначелнику града Београда о давању сагласности заменику начелника Градске управе Града Београда, секретару Секретаријату за пољопривреду да закључи уговоре о закупу простора на сајмовима. Након добијене сагласности, секретар Секретаријата за пољопривреду са овлашћеним заступницима сајмова закључује уговоре о давању сајамског простора у закуп којим се регулишу међусобна права и обавезе. Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе, односно Секретаријата за пољопривреду, у складу са чланом 12. став 1. тачка 2. Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС”, бр. 91/19 и 92/23) и Правилником о ближем уређивању начина и процедуре планирања, спровођења поступка јавне набавке, праћење извршења уговора о јавној набавци и начина планирања и спровођења набавки на које се закон о јавним набавкама не примењује и набавки друштвених и посебних услуга („Службени лист Града Београда”, бр. 88/20 и 45/22).

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор података и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Београдски регион	рзс*
Област	Београдска област – Град Београд	рзс*
Град или општина	град	рзс*
Површина	323.496	рзс*
Број насеља	157	рзс*
Број катастарских општина	174	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	0	
Демографски показатељи		
Број становника	1.681.405	рзс**
Број домаћинстава	694.818	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, km ²)	521.7	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 – 100)	130	рзс**
– у руралним подручјима АП/ЈЛС	106.9	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	15	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	20	рзс**
Просечна старост	42.7	рзс*
Индекс старења	1.3	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	29.065	рзс*
Основно образовање (%)	151.753	рзс*
Средње образовање (%)	727.281	рзс*
Више и високо образовање (%)	507.894	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	10	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	Брдско - равничарски	Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	Гајњача и алувијално земљиште, II и III класа	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	Умерено континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	675,3 l/m ²	Интерни
Средња годишња температура (°C)	12	Интерни

Хидрографија (површинске и подземне воде)	5 транзитних река преко 160 малих водотока, подземних токова, 9 језера, са преко 200 km речних обала	Интерни
Површина под шумом (ha)	62.038	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	19	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	20	рзс*
Посечена дрвна маса (m³)	83.938	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	30.033	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	26.700	Управа затрезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	97,7	
- правна лица и предузетници (%)	1,68	
Коришћено пољопривредно земљиште – КПЗ (ha)	151.326	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	46.7	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало (18) (ha, %)	150.911	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19)(ha, %)	120.924	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	4.6	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	0	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	0	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	2004	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	65.000	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	6.109	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини територији АП(20) (ha)	5.264,98	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	5.264,98	Интерни
- физичка лица (%)	2.189,89	Интерни
- правна лица (%)	3.075,08	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	41.464; 115.143; 68.697; 620.963; 78.580	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	31.818; 2.953; 74.812	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	99.241	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	192; 231; 146; 4.994	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава заштити биља (ha, број ПГ)	0	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених нагаздинству:	71.665	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правнолица/предузетника) (ha)	97,7% ППГ, 1.682 - правна лица и предузетници	рзс***
Годишње радне јединице (број)	32.626	рзс***

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	57	Интерни
Производња пољопривредних производа(количина):		
- биљна производња (t)	Пшеница 160.996т, Кукуруз за зрно 173.404т, Шећерна репа 108.908т, Сунцокрет 3.054т, Соја 6.251т	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	Мед 1.242т, Млеко 90.773.000л, Јаја 68.815.000ком	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева(km)	5.804,2	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	228; 706.254	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	562.547	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	518.586	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	105.828	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	0	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	2	Интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	735; 402; 91	рзс*
Број становника на једног лекара	245	рзс*
Број корисника социјалне заштите	353.357	рзс*
Диверзификација руралне економије		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	10.779	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	2.903	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	1.179.889; 3.180.977; 2,69	рзс*
Трансфер знања и информација		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	Да	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	1000	ПССС

Датум и место

М.П.

Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС

Овај програм ступа на снагу од дана објављивања у „Службеном листу Града Београда”.

Привремени орган Града Београда
Број 3-3310/24-С-20, 12. априла 2024. године

Председник
Александар Шапић, с.р.